

Asia: Lausuntopyyntö dnro KESELY/1004/2024 Saarijärvi Miilukankaan tuulivoima-YVA-ohjelma (KESELY/1004/2024)

Keski-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Ilmatar Saarijärvi Oy suunnittelee 8 voimalan tuulivoimatuotantoaluetta Saarijärven kaupungin Miilukankaan alueelle Keski-Suomeen. Hankealueen pinta-ala on n. 1 400 ha ja suunniteltujen voimaloiden korkeus on 350 m. Hankkeen ulkoinen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavaksi 110 kV ilmajohtona Fingridin Alajärvi-Petäjävesi uudelle sähköasemalle Soiniin (pituus n. 20 km).

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankealueelle on tehty metsäkanalintujen soidinpaikkakartoitus keväällä 2023 ja 2024, pesimälinnuston pistelaskenta vuonna 2023, arvokkaiden elinympäristöjen kartoituslaskenta vuonna 2023 ja linnuston muutontarkkailut vuonna 2023. Lisäksi alueella on toteutettu lumijälkilaskenta, jonka avulla on pyritty kartoittamaan suurpetojen, metsäpeuran ja sauron esiintymistä.

Lumijälkilaskennan osalta Luke huomauttaa, että tällaisessa tapauksessa, missä tarkoitus on selvittää kaikki alueella esiintyvät lajit, olisi syytä huomioida kaikki jäljet, ei ainoastaan linjan risteäviä jälkiä.

Luke huomauttaa myös, että luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta. Metsäkanalintujen osalta soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä, ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Alle 5 km etäisyydellä hankealueesta sijaitsee kaksi Natura 2000-aluetta. Noin 1,4 km pohjoisimmasta voimalapaikasta luoteeseen, sijaitsee Aittosuo-Leppäsuo-Uitusharju (FI0900005) ja noin 3,6 km voimalapaikoista lounaaseen sijaitsee Tervaniemi (FI0900128).

Hankealueen ympäristössä on useita eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita (19 hanketta, n. 30 km säteellä) mm. Hillosuon, Soidinmäen (valmis), Konttisuon (valmis) ja Löytösuon tv-alueet, jotka muodostavat Aittosuo-Leppäsuo-Uitusharjun Natura-alueelle yhtenäisen häiriövyöhykkeen. Aittosuo-Leppäsuo-Uitusharjun Natura-alueella on perusteena metsäpeura. Alueella on oma pieni peurakanta, jota on tuettu MetsäpeuraLIFE:n aikana palautus- ja tuki-istutuksilla. Nämä peurat käyttävät Miilukankaan aluetta ja sen lähistöä vakituisesti (Kuva 1.).

Hankkeessa tulee kiinnittää erityistä huomiota Natura-verkoston yhteyksien säilyttämiseen. Metsäpeuralle tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura2000 - alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää n. 5 km suojavyöhyke (ks. Skarin ym. 2018 ja Tolvanen ym. 2023). Suo- ja metsävaltaisten Natura2000 alueiden sisälle tai läheisyyteen on vältettävä rakentamista teitä, sähkölinjoja tai muita infraa, koska ne heikentävät ko. alueen luontoarvoja erityisesti metsäpeuran näkökulmasta. Mitä enemmän alueella tai sen välittömässä läheisyydessä (5 km) säteellä on erilaisia lineaari- tai muita rakenteita, sitä enemmän luonnontilainen alue ja sen laatu metsäpeuran elinympäristönä heikkenee (esim. Wittmer ym. 2007, Whittington ym. 2011 ja anon. raportti 2022).

On hyvä huomioida, että metsäpeuran levinneisyysalueella Natura-alueiden suojeluperusteisiin on tulossa tarkennuksia metsäpeuran osalta (Uusi päivitetty aineisto on odottamassa käsittelyä Lajitieto.fi tietokannassa: Julkaisematon Natura2000 alueiden päivitys – metsäpeura, (Lajitieto.fi)).

Alueella tavataan säännöllisesti karhua ja ilvestä, sekä sutta ja ahmaa silloin tällöin. Ohjelman mukaan karhuja havaitaan hankealueen ympäristössä muita suurpetoja enemmän. Alueella esiintyy myös muita direktiivilajeja kuten maakotka. Luken näkemyksen mukaan hankkeen seuraavissa vaiheissa on tärkeää huomioida alueen potentiaalinen merkitys mm. karhun elinympäristönä ja selvittää onko alueella mahdollisesti esim. talvehtimispesä, jotka olisi syytä huomioida voimaloiden sijoittamisessa. Saukon osalta tulee selvittää, onko alueella lajin lisääntymis- ja levähdysalueita.

Ohjelmassa ei tuoda esiin tai huomioida, että hankealueella sijaitsevassa Moksintojoessa esiintyy alkuperäinen taimenkanta. Luonnonvarakeskus painottaa, että pintavesistöjen kannalta on olennaista suunnitella hankkeen työt ja rakenteet niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta alueen uomiin: valumavesien ohjailu, ojien selkeytysaltaat, maansiirtotöiden ajoitus, voimaloiden, sähkönsiirtolinjojen ja huoltoteiden sijoitus alueelle on tehtävä lähivesistöt huomioiden. Yhteisvaikutuksia tarkastellessa tulee huomioida, että jokivesistössä vesistöön päätyvä kuormitus (erityisesti humuskuormituksen tapainen hienojakoinen aines) vaikuttaa veden laatuun kuormituspisteestä alavirtaan päin koko joen matkalla, toki laimentuen virtaaman kasvaessa.

Luonnonvarakeskuksen tietojen mukaan hankealueella sijaitsevan Suurisuo-Vehkapotin (Paajalansuon) luontoarvoja on selvitetty aiemmin laajasti Vapon turvetuotantohakemuksen yhteydessä. Muun muassa näitä dokumentteja, laji.fi ja Tiira-tietokantaa on syytä käyttää alueen luontoarvoja selvittäessä.

Tämän hankkeen selostusvaiheessa tulee kiinnittää erityisesti huomiota hankkeen yhteisvaikutuksiin. Direktiivilajien asuttamalla alueilla on otettava huomioon muun tuulivoima- ja uusiutuvan energian rakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus kaikkien kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin.

Luke huomauttaa, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille (esim. suurpedot, metsäpeura) ja lajin esiintymisalueille suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Hankkeen vaikutuksia arvioidessa on tärkeää huomioida, että yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten suurpedot ja metsäpeura. Luke huomauttaa myös, että Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute.

Tuulivoiman vaikutuksia metsästykseseen on syytä myös arvioida huolellisesti. Metsästystä tuulivoima-alueilla saattaa rajoittaa mm. riski vahingoittaa toisen omaisuutta (tuulivoimaloiden lavat) ja siihen liittyvät korvausvelvollisuudet. Ruotsissa ja Norjassa tehtyjen alustavien kyselytutkimusten ja saalistilastojen perusteella tuulivoimalla saattaa olla negatiivisia vaikutuksia metsästykseseen ja ammuttujen hirvien määrään tuulivoima-alueilla (Zimmermann ym. 2023).

Liite: Kuva 1. Metsäpeuran esiintyminen hankealueen läheisyydessä. Kuvassa esitetään myös Hillosuon, Soidinmäen (valmis), Konttisuon (valmis) ja Löytösuon (arvio paikasta iso punainen täplä) tv-alueet.

Musta täplä: Metsäpeuran kesäiset GPS-paikannukset

Pieni sininen täplä: Metsäpeuran talviset paikannukset

3 Lausunnon tiivistelmä

Luonnonvarakeskus näkee, että alueella esiintyvän lajiston selvittämiseen on syytä panostaa huolellisemmin, jotta tulevassa vaikutusten arvioinnissa voidaan riittävästi huomioida alueen lajisto. Alueella on Luken tietojen perusteella merkitystä useiden eri direktiivilajien elinympäristönä (mm. metsäkanalinnut, metsäpeura, suurpedot, maakotka). Metsäpeuran osalta tulee huomiota kiinnittää kokonaisvaikutusten arviointiin varovaisuusperiaate huomioiden. Selostusvaiheessa tulee kiinnittää huomiota erityisesti ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden ja tulevien tuulivoimasuunnitelmien yhteisvaikutuksiin laajemmassa mittakaavassa. Lisäksi on tärkeää keskittyä ekologisten yhteyksien säilyttämiseen. Pintavesistöjen kannalta on olennaista suunnitella hankkeen työt ja rakenteet niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta alueen uomiin.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 02.05.2025 klo 11:07:01.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Antti Paasivaara

Liitteet:

Tiedoksi: